

การเชื่อมโยงกลุ่มอาชีพและตลาดงานที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมโอกาส
ในการส่งต่อภูมิปัญญาโดยผู้สูงอายุสู่เครือข่ายพหุวัฒนธรรม
Occupational Groups and Proper Labor Market Connection to
Enhance the Community Wisdom Pass-on Opportunity by the
Elderly to a Multicultural Network

ศรัญญา นาเหนือ^{1*} สุรีย์ฉาย สุกันธรัตน์² จิรายุ ทรัพย์สิน³

วันชัย สุขตาม⁴ และสิริพัฒน์ ลาภจิตร⁵

Saranya Nanua^{1*}, Sureechai Sukantararat², Jirayu Supsin³,

Wanchai Suktam⁴ and Siriphat Lapchit⁵

Received : September 6, 2023; Revised : May 2, 2024; Accepted : May 2, 2024

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการเชื่อมโยงกลุ่มอาชีพและตลาดงานที่เหมาะสม เพื่อส่งเสริมโอกาสในการส่งต่อภูมิปัญญาโดยผู้สูงอายุสู่เครือข่ายพหุวัฒนธรรม ชุมชนบ้านตะเคียน ต.ตะเคียน อ.กาบเชิง จ.สุรินทร์ เป็นการวิจัยเป็นแบบผสมผสานวิธี โดยการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการเก็บแบบสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มกับกลุ่มเป้าหมายที่เลือกแบบเจาะจง จำนวน 10 คน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาและวิจัยเชิงปริมาณเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามกับตัวแทนผู้สูงอายุใน

¹⁻²คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์; Faculty of Management Science, Surindra Rajabhat University, Thailand.

³⁻⁵คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์; Faculty of Humanities and Social Sciences, Surindra Rajabhat University, Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : saranya.n@srnu.ac.th

Citation : Nanua, S., Sukantararat, S., Supsin, J., Suktam, W. & Lapchit, S. (2024). Occupational Groups and Proper Labor Market Connection to Enhance the Community Wisdom Pass-on Opportunity by the Elderly to a Multicultural Network. *Journal of Local Governance and Innovation*. 8(2) : 305-322;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2024.41>

ชุมชนเป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 30 คน การวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า การเชื่อมโยงกลุ่มอาชีพและตลาดงานที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมโอกาสในการส่งต่อภูมิปัญญาชุมชนโดยผู้สูงอายุสู่เครือข่ายพหุวัฒนธรรมในชุมชนบ้านตะเคียน ผู้สูงอายุในชุมชนใช้วัฒนธรรมเดียวกันที่ประกอบด้วยกลุ่มชาติพันธุ์เขมร ลาว กูย ในการดำเนินชีวิตความเป็นอยู่ มีอาชีพทำงานด้านเกษตรกรรมเป็นหลัก การสร้างงานจะเกิดจากกิจกรรมในชุมชน โดยเฉพาะกิจกรรมทางศาสนา และการทำกิจกรรมร่วมกันผ่านช่องทางในการเรียนของโรงเรียน ผู้สูงอายุเพื่อสุขภาพะ วัดสันติวิเวก ต. ตะเคียน อ.กาบเชิง จ.สุรินทร์ ด้านโอกาสในการเชื่อมโยงกลุ่มอาชีพและตลาดงานที่เกิดจากภูมิปัญญาชุมชนโดยผู้สูงอายุ จากศักยภาพของคนในวัยแรงงานไปจนถึงวัยผู้สูงอายุ โดยการสำรวจตัวเองและประเมินได้มีระดับความคิดเห็นใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพกาย ด้านจิตใจ ด้านสังคมสิ่งแวดล้อม และด้านเศรษฐกิจ ในภาพรวมนั้นอยู่ในระดับปานกลาง โดยโอกาสในด้านสังคมสิ่งแวดล้อมมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{x} = 3.76$) โอกาสด้านสุขภาพกาย ($\bar{x} = 3.56$) และโอกาสด้านจิตใจ ($\bar{x} = 3.52$) แสดงให้เห็นว่าการเข้าสังคมหรือรวมกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมในชุมชนอยู่เสมอและมีสภาพความเป็นอยู่อย่างเหมาะสม สำหรับผู้สูงอายุที่มีศักยภาพที่พร้อมทั้งด้านร่างกายและจิตใจ กลับมีความพึงพอใจในการดำเนินชีวิตแบบมีความสุข สงบ และค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ($\bar{x} = 3.10$) พบว่า มีความต้องการที่จะร่วมมือในการพัฒนาอาชีพเพื่อสร้างรายได้ให้กับตนเอง ใช้จ่ายตามความจำเป็น มีความสามารถหรือฝีมือในการสร้างรายได้ให้ตนเอง การออม อยู่ในระดับปานกลาง และความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาในด้านอาชีพแก่ชุมชนเพื่อให้เกิดการสร้างงานในชุมชนอยู่ในระดับน้อย

คำสำคัญ (Keywords) : ผู้สูงอายุ, อาชีพ, ภูมิปัญญา, พหุวัฒนธรรม

Abstract

This research aims to study the linkage between professions and appropriate job markets to promote opportunities for the elderly to transfer knowledge to the cultural network community of Takhian Village, Takhian Subdistrict, Kab Choeng District, Surin Province. Mixed-method research combines qualitative research

Citation : ศรีญา นาเหนือ, สุริยฉาย สุนันธรัตน์, จิรายุ ททรัพย์สิน, วันชัย สุขตาม และสิริพัฒน์ ลาภจิตร. (2567). การเชื่อมโยง

กลุ่มอาชีพและตลาดงานที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมโอกาสในการส่งต่อภูมิปัญญาโดยผู้สูงอายุสู่เครือข่ายพหุวัฒนธรรม.

วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 8(2) : 305-322;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgsirru.2024.41>

through interviews and group discussions with selected target groups, totalling 10 individuals. Content analysis and quantitative research were conducted by collecting data from questionnaires with representatives of the elderly in the community as the main data providers, totaling 30 individuals. Data analysis was conducted using computer programs, utilizing statistical methods such as frequency, percentage, mean, and standard deviation.

Research findings reveal that linking professions and suitable job markets promotes opportunities for knowledge transfer among the elderly to the cultural network community of Tahitian Village. The elderly in the community share the same culture, predominantly consisting of Khmer, Lao, and Kuay ethnic groups, in their way of life. Agriculture is the primary occupation, and job creation stems from community activities, particularly religious activities, and joint activities through elderly learning channels for well-being, such as at Santiwivek Temple, Takhian Subdistrict, Kab Choeng District, Surin Province. Opportunities for linking professions and job markets arising from community knowledge among the elderly indicate that from the working-age population to the elderly, there are self-assessment and evaluation levels of opinions on four aspects: physical health, mental health, socio-environmental, and economic aspects. Overall, they are at a moderate level, with the highest average opportunity in the socio-environmental aspect ($\bar{x} = 3.76$), followed by physical health ($\bar{x} = 3.56$) and mental health ($\bar{x} = 3.52$). It indicates that socializing or grouping for community activities is regular and suitable for living. The elderly who are physically and mentally capable are satisfied with living a happy and peaceful life, with the average level at a moderate level in terms of economics ($\bar{x} = 3.10$). It was found that there is a desire to collaborate in developing professions to generate income for themselves, spending according to necessity, having the ability or skills to generate income for themselves and saving at a

Citation : Nanua, S., Sukantarat, S., Supsin, J., Suktam, W. & Lapchit, S. (2024). Occupational Groups and Proper

Labor Market Connection to Enhance the Community Wisdom Pass-on Opportunity by the Elderly to a Multicultural Network. *Journal of Local Governance and Innovation*. 8(2) : 305-322;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2024.41>

moderate level. The ability to transfer knowledge and expertise in professions to the community to create jobs is at a low level.

Keywords : Elderly, Occupation, Wisdom, Multicultural

บทนำ (Introduction)

จังหวัดสุรินทร์ เป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ชายแดน ใน 4 อำเภอ ได้แก่ บัวเชด สังขะ กาบเชิง พนมดงรัก ประชากรผู้สูงอายุในพื้นที่ยังมีความเลื่อมล้ำในการเข้าถึงการบริการของรัฐบาล ประชากรของจังหวัดสุรินทร์มีหลายกลุ่มชาติพันธุ์ ซึ่งได้แก่ เขมร ลาว ส่วย ปัญหาสำคัญที่พบด้านผู้สูงอายุ คือ ความมั่นคงในคุณภาพชีวิต การเข้าถึงการรักษาพยาบาล ขาดแรงงานท้องถิ่น ว่างแรงงานย้ายไปทำงานในเมือง ทำให้ชุมชนมีแต่ผู้สูงอายุอยู่บ้านเลี้ยงหลาน เป็นภาระที่ไม่สามารถไปรวมกลุ่มในการพัฒนาชุมชนได้ ในขณะเดียวกันในพื้นที่ชนบท ชายแดนจังหวัดสุรินทร์พบว่า มีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เป็นพลังสำคัญให้กับชุมชน แต่ยังขาดการถ่ายทอดองค์ความรู้ ด้วยความไม่สะดวกในการเดินทาง อายุมาก ภาระทางครอบครัว ภูมิปัญญาที่พบดังกล่าว อาทิเช่น ด้านวัฒนธรรม ด้านผ้าไหม ด้านสุขภาพ ด้านเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการเกษตร ด้านวิสาหกิจชุมชน ด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน ดังนั้นการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาบูรณาการเพื่อพัฒนาชุมชนชายแดนของจังหวัดสุรินทร์ จึงเป็นประเด็นการพัฒนาที่ดี น่าสนใจ และอยู่บนพื้นฐานของรากเหง้าวิถีชีวิตของผู้สูงอายุในชุมชนอีกด้วย การส่งเสริมการประกอบอาชีพของผู้สูงอายุ เป็นอีกแนวทางหนึ่งในการส่งเสริมความมีคุณค่าของผู้สูงอายุในการสร้างรายได้ให้กับตนเอง การใช้ทรัพยากรที่เกิดในชุมชนโดยอาศัยภูมิปัญญาท้องถิ่น และหลักฐานเชิงประจักษ์ที่สามารถเห็นได้ชัดเจนจะส่งผ่านไปตามผลิตภัณฑ์ชุมชน ดังนั้น หากมีการรวมกลุ่มอย่างจริงจัง โดยความร่วมมือของคนในชุมชนหลาย ๆ วัย มีการบริหารจัดการที่ดีในการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ชุมชนที่เกิดจากทักษะ ภูมิปัญญาผู้สูงอายุและถ่ายทอดสู่คนวัยแรงงาน เป็นการส่งผลทางบวกต่อการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุเป็นอย่างดี ส่งเสริมการมีอาชีพ มีการจ้างงานในกิจกรรมของผลิตภัณฑ์ชุมชน ผู้คนในแต่ละวัยที่มีส่วนร่วมย่อมสามารถสร้างรายได้ให้กับตนเองได้ และผู้สูงอายุในพื้นที่ก็สามารถพึ่งพาตนเองทำให้มีคุณภาพชีวิตในช่วงปลายของชีวิตได้ดี จากเหตุผลดังกล่าวและเพื่อให้สามารถบูรณาการในการพัฒนาและสร้างสมดุลคุณภาพสังคมสูงวัยในพื้นที่ชายแดนจังหวัดสุรินทร์ ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาวิจัย การเชื่อมโยงกลุ่มอาชีพและตลาด

Citation : ศรัญญา นาเหนือ, สุริยฉาย สุตันธรัตน์, จิรายุ ทรัพย์สิน, วันชัย สุขตาม และสิริพัฒน์ ลาภจิตร. (2567). การเชื่อมโยง

กลุ่มอาชีพและตลาดงานที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมโอกาสในการส่งต่อภูมิปัญญาโดยผู้สูงอายุสู่เครือข่ายพหุวัฒนธรรม.

วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 8(2) : 305-322;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2024.41>

งานที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมโอกาสในการส่งต่อภูมิปัญญาโดยผู้สูงอายุสู่เครือข่ายพหุวัฒนธรรมชุมชนในอำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งเป็นพื้นที่ชายแดนของจังหวัดสุรินทร์ในพื้นที่หนึ่งที่ยังมีโอกาในการพัฒนาศักยภาพสังคมสูงวัยของชุมชนได้ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

เพื่อศึกษาการเชื่อมโยงกลุ่มอาชีพและตลาดงานที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมโอกาสในการส่งต่อภูมิปัญญาโดยผู้สูงอายุสู่เครือข่ายพหุวัฒนธรรม ชุมชนบ้านตะเคียน ต.ตะเคียน อ.กาบเชิง จ.สุรินทร์

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

ดำเนินการวิจัยโดยใช้กระบวนการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ วิจัยเชิงปริมาณ สันทนากลุ่มและดำเนินการกิจกรรมปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยมีขอบเขตการศึกษาและวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ประกอบด้วย

1.1 โดยใช้หลักการชุมชนเรียนรู้ แลกเปลี่ยนศักยภาพชุมชนให้มีความรู้ ทักษะและการถ่ายทอดความรู้ด้านอาชีพและรายได้

1.2 เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามเพื่อหาระดับโอกาสในการเชื่อมโยงกลุ่มอาชีพและตลาดงานโดยใช้แบบวัดศักยภาพบุคคลเป็นการวัดความพร้อมที่เกี่ยวกับด้านสุขภาพกาย ด้านจิตใจ ด้านสังคมสิ่งแวดล้อมและด้านเศรษฐกิจ

1.3 สันทนากลุ่มเป็นการหาแนวคิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นและการใช้ทรัพยากรในชุมชนของตนเองเพื่อเชื่อมโยงในการสร้างเครือข่ายให้เกิดกลุ่มอาชีพและตลาดงานกับ ผู้นำชุมชน ผู้นำหน่วยงานท้องถิ่น(องค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียน) และผู้สูงอายุในชุมชน

1.4 ดำเนินกิจกรรมปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมกับผู้สูงอายุในชุมชนเพื่อจุดประกายในการสร้างอาชีพสำหรับผู้สูงอายุ

2. ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย - ได้แก่ ผู้สูงอายุชุมชนอำเภอกาบเชิง และ ผู้สูงอายุชุมชนบ้านตะเคียน ต.ตะเคียน อ.กาบเชิง จ.สุรินทร์ จำนวนกลุ่มเป้าหมายในการตอบแบบสอบถามจำนวน 30 คนและกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้มีความรู้ด้านองค์ความรู้ทางอาชีพ จำนวน 10 คน

3. ขอบเขตพื้นที่และระยะเวลาในการทำวิจัย พื้นที่วิจัย ได้แก่ อำเภอกาบเชิง และ บ้านตะเคียน อ.กาบเชิง จ.สุรินทร์ ระยะเวลาดำเนินการวิจัย 1 ปี ตุลาคม พ.ศ. 2564 – กันยายน พ.ศ. 2565

4. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสำรวจข้อมูล แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์และประเด็นการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยดำเนินการยกร่างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล นำเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสม จำนวน 3 ท่าน แล้วดำเนินการแก้ไขตามข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ได้ 0.84 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่ภาคสนามและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ดังนี้ 1) ลงสำรวจชุมชน 2) เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ 3) เก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม 4) เก็บข้อมูลจากการสนทนากลุ่มและจัดกิจกรรมปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมกับผู้สูงอายุในชุมชนเพื่อจุดประกายในการสร้างอาชีพสำหรับผู้สูงอายุ ทั้งนี้การสนทนากลุ่มเป็นการนำผลวิจัยที่ได้จากการเก็บข้อมูลทั้งจากการสัมภาษณ์และแบบสอบถามมาใช้เป็นข้อมูลประกอบ ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลในแต่ละขั้นตอนร่วมกับปราชญ์ท้องถิ่นด้านภูมิปัญญา ผู้นำชุมชน ผู้สูงอายุในชุมชน ผู้นำระดับหน่วยงานภาครัฐ ทีมนักวิจัยและนักศึกษา

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการวิจัยการเชื่อมโยงกลุ่มอาชีพและตลาดงานที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมโอกาสในการส่งต่อภูมิปัญญาของผู้สูงอายุสู่เครือข่ายพหุวัฒนธรรม ชุมชนบ้านตะเคียน อ.กาบเชิง จ.สุรินทร์ ปรากฏผลดังนี้

1. กลุ่มอาชีพในผู้สูงอายุที่อยู่ในชุมชน มีอาชีพหลัก ได้แก่ อาชีพเกษตรกรรม โดยการทำนา อาชีพรองลงมาได้แก่ ทำไม้กวาดทางมะพร้าว ทอผ้าไหม ค้าขาย จักสาน ทำขนม เลี้ยงสัตว์ ทำข้าวหมาก ทอเสื่อ ส่วนใหญ่เป็นการประกอบอาชีพภายในครัวเรือน มีรายได้เพียงพอใช้จ่าย

Citation : ศรีญา นาเหนือ, สุริยา สุนทรธิต, จิรายุ ทรัพย์สิน, วันชัย สุขตาม และสิริพัฒน์ ลาภจิตร. (2567). การเชื่อมโยง

กลุ่มอาชีพและตลาดงานที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมโอกาสในการส่งต่อภูมิปัญญาของผู้สูงอายุสู่เครือข่ายพหุวัฒนธรรม.

วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 8(2) : 305-322;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2024.41>

2. ผู้สูงอายุในชุมชนบ้านตะเคียน มีทักษะภูมิปัญญาด้านอาชีพในการส่งต่อภูมิปัญญาน้อยมาก ส่วนใหญ่ใช้ทักษะความสามารถด้านฝีมือหรือภูมิปัญญาในท้องถิ่นที่สามารถใช้ประกอบอาชีพเพื่อสร้างรายได้ให้กับตนเองเท่านั้น ทักษะความสามารถด้านฝีมือหรือภูมิปัญญาในท้องถิ่นที่สามารถใช้ประกอบอาชีพเพื่อสร้างรายได้ให้กับตนเอง ได้แก่ 1) มีด้านศิลปหัตถกรรม ประเภท ทอผ้าไหม ทอเสื่อ ทำไม้กวาด 2) ด้านการเกษตร 3) ด้านวิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์ชุมชน 4) ด้านศิลปวัฒนธรรม

3. ลักษณะของครอบครัวที่อาศัยอยู่ ส่วนใหญ่เป็นครอบครัวเดี่ยว รองลงมาครอบครัวเดี่ยวที่มีสมาชิกในครอบครัวเป็นผู้ดูแลความเป็นอยู่พื้นฐาน และมีผู้สูงอายุบางคนที่ไม่มีคนดูแล ส่วนลักษณะของครอบครัวที่อาศัยอยู่ เป็นครอบครัวขยาย ทุกคนมีครอบครัวที่มีสมาชิกในครอบครัวเป็นผู้ดูแลความเป็นอยู่พื้นฐาน

4. การเป็นสมาชิกกลุ่มอาชีพ หรือ กลุ่มวิสาหกิจ ส่วนใหญ่ไม่เป็นสมาชิก และที่เป็นสมาชิกกลุ่มอาชีพ หรือ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ กลุ่มปุ๋ยเกษตรอินทรีย์ กลุ่มทอผ้าไหม กลุ่มไม้กวาดทางมะพร้าว

5. ด้านระดับความคิดเห็นของการหาโอกาสการเชื่อมโยงกลุ่มอาชีพและตลาดงาน โดยการวัดศักยภาพบุคคลในท้องถิ่นสู่การเชื่อมโยงกลุ่มอาชีพและตลาดงานที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมโอกาสในการส่งต่อภูมิปัญญาชุมชนโดยผู้สูงอายุสู่เครือข่ายพหุวัฒนธรรม โดยสำรวจตัวเองและประเมินเหตุการณ์หรือความรู้สึกที่เป็นจริง ทั้งหมด 4 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพกาย ด้านจิตใจ ด้านสังคมสิ่งแวดล้อม และด้านเศรษฐกิจ รายละเอียดภาพรวมและรายด้าน ดังนี้

Citation : Nanua, S., Sukantarat, S., Supsin, J., Suktam, W. & Lapchit, S. (2024). Occupational Groups and Proper

Labor Market Connection to Enhance the Community Wisdom Pass-on Opportunity by the Elderly to a Multicultural Network. *Journal of Local Governance and Innovation*. 8(2) : 305-322;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2024.41>

ตารางที่ 1 ระดับความคิดเห็นของการหาโอกาสการเชื่อมโยงกลุ่มอาชีพและตลาดงาน โดยการวัด
ศักยภาพบุคคลในท้องถิ่นสู่การเชื่อมโยงกลุ่มอาชีพและตลาดงานที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมโอกาสใน
การส่งต่อภูมิปัญญาชุมชนโดยผู้สูงอายุสู่เครือข่ายพหุวัฒนธรรม โดยภาพรวม

ความคิดเห็นรายด้าน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ด้านสุขภาพกาย	3.56	1.013	มาก
ด้านจิตใจ	3.52	1.014	มาก
ด้านสังคมสิ่งแวดล้อม	3.76	.917	มาก
ด้านเศรษฐกิจ	3.10	.988	ปานกลาง
โดยภาพรวม	3.48	0.163	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับความคิดเห็นด้านโอกาสในการเชื่อมโยงกลุ่มอาชีพและตลาดงานที่เกิดจากภูมิปัญญาชุมชนโดยผู้สูงอายุ จากศักยภาพของคนในวัยแรงงานไปจนถึงวัยผู้สูงอายุสู่การเชื่อมโยงกลุ่มอาชีพและตลาดงานที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมโอกาสในการส่งต่อภูมิปัญญาชุมชนโดยผู้สูงอายุสู่เครือข่าย พหุวัฒนธรรม มีระดับความคิดเห็นใน 4 ด้าน ในภาพรวมนั้น อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.48$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ศักยภาพของคนในวัยแรงงานไปจนถึงวัยผู้สูงอายุ ด้านสังคมสิ่งแวดล้อม ด้านสุขภาพกาย และด้านจิตใจ อยู่ในระดับมากทั้ง 3 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านสังคมสิ่งแวดล้อม ($\bar{x}=3.76$) ด้านสุขภาพกาย ($\bar{x}=3.56$) และด้านจิตใจ($\bar{x}=3.52$) ตามลำดับ และอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ($\bar{x}=3.10$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้
ระดับความคิดเห็นศักยภาพของคนในวัยแรงงานไปจนถึงวัยผู้สูงอายุสู่การเชื่อมโยงกลุ่มอาชีพและตลาดงานที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมโอกาสในการส่งต่อภูมิปัญญาชุมชนโดยผู้สูงอายุสู่เครือข่ายพหุวัฒนธรรมด้านสังคมสิ่งแวดล้อม ในภาพรวมนั้น อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.76$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ด้านสังคมสิ่งแวดล้อม ส่วนใหญ่ศักยภาพของคนในวัยแรงงานไปจนถึงวัยผู้สูงอายุ อยู่ในระดับมากทั้ง 4 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ สภาพความ

เป็นอยู่ของตนเองเหมาะสม ($\bar{x}=3.90$) ชีวิตมีความมั่นคงปลอดภัยดีในแต่ละวัน ($\bar{x}=3.86$) รู้เรื่องราวข่าวสารที่จำเป็นในชีวิตแต่ละวัน ($\bar{x}=3.80$) มีการเข้าสังคมหรือการรวมกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมในชุมชนอยู่เสมอ ($\bar{x}=3.76$) ตามลำดับ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ อาศัยผู้อื่นในการเดินทางเวลาต้องออกไปทำธุระนอกบ้าน ($\bar{x}=3.46$)

ระดับความคิดเห็นศักยภาพของคนในวัยแรงงานไปจนถึงวัยผู้สูงอายุสู่การเชื่อมโยงกลุ่มอาชีพและตลาดงานที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมโอกาสในการส่งต่อภูมิปัญญาชุมชนโดยผู้สูงอายุสู่เครือข่ายพหุวัฒนธรรมด้านสุขภาพกาย ในภาพรวมนั้นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.56$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ด้านสุขภาพกาย ส่วนใหญ่ศักยภาพของคนในวัยแรงงานไปจนถึงวัยผู้สูงอายุ อยู่ในระดับมาก 4 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ สามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิตในแต่ละวัน ($\bar{x}=3.90$) มีความสามารถในการทำงานได้เหมือนเดิมแม้อายุจะมากขึ้น ($\bar{x}=3.83$) มีกำลังเพียงพอที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ในแต่ละวันทั้งเรื่องงานหรือการดำเนินชีวิตประจำวัน ($\bar{x}=3.70$) และสามารถไปไหนมาไหนด้วยตัวเองได้ดี ($\bar{x}=3.66$) ตามลำดับ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การเจ็บปวดทางร่างกาย เช่น ปวดหัว ปวดท้อง ปวดตามตัว ทำให้ท่านไม่สามารถทำในสิ่งที่ต้องการมากนักน้อยเพียงใด ($\bar{x}=2.70$)

ระดับความคิดเห็นศักยภาพของคนในวัยแรงงานไปจนถึงวัยผู้สูงอายุสู่การเชื่อมโยงกลุ่มอาชีพและตลาดงานที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมโอกาสในการส่งต่อภูมิปัญญาชุมชนโดยผู้สูงอายุสู่เครือข่ายพหุวัฒนธรรมด้านจิตใจ ในภาพรวมนั้น อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.52$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่ศักยภาพของคนในวัยแรงงานไปจนถึงวัยผู้สูงอายุ อยู่ในระดับมาก 4 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ มีความพึงพอใจกับการดำเนินชีวิตในขณะนี้ (เช่น มีความสุข ความสงบ มีความหวัง) ($\bar{x}=3.86$) มีความพึงพอใจในความเป็นอยู่ของตนเอง ($\bar{x}=3.83$) มีสมาธิในการทำงานต่าง ๆ ได้ดี ($\bar{x}=3.76$) มีความตระหนักถึงคุณค่าในตนเองเหมือนเดิมแม้จะเข้าสู่วัยสูงอายุ ($\bar{x}=3.70$) ตามลำดับ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ มีความรู้สึกไม่ดี รู้สึกเหงา เศร้า หดหู่ สิ้นหวัง วิตกกังวลบ่อยขึ้นจนเป็นความเครียด ($\bar{x}=2.42$)

ระดับความคิดเห็นศักยภาพของคนในวัยแรงงานไปจนถึงวัยผู้สูงอายุสู่การเชื่อมโยงกลุ่มอาชีพและตลาดงานที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมโอกาสในการส่งต่อภูมิปัญญาชุมชนโดยผู้สูงอายุสู่เครือข่ายพหุวัฒนธรรมด้านเศรษฐกิจ ในภาพรวมนั้น อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.10$) เมื่อ

Citation : Nanua, S., Sukantarat, S., Supsin, J., Suktam, W. & Lapchit, S. (2024). Occupational Groups and Proper

Labor Market Connection to Enhance the Community Wisdom Pass-on Opportunity by the Elderly to a Multicultural Network. *Journal of Local Governance and Innovation*. 8(2) : 305-322;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2024.41>

พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ด้านสังคมสิ่งแวดล้อม ส่วนใหญ่ศักยภาพของคนในวัยแรงงานไปจนถึงวัยผู้สูงอายุ อยู่ในระดับปานกลาง 4 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ มีความต้องการที่จะร่วมมือในการพัฒนาอาชีพเพื่อสร้างงานให้กับตนเอง ($\bar{x}=3.40$) มีเงินพอใช้จ่ายตามความจำเป็น ($\bar{x}=3.30$) มีความสามารถหรือฝีมือในด้านใดด้านหนึ่งในการสร้างรายได้ให้กับตนเอง ($\bar{x}=3.20$) มีการออมเพื่อเตรียมความพร้อมในวัยสูงอายุ ($\bar{x}=3.13$) ตามลำดับ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ สามารถถ่ายทอดความรู้ ภูมิปัญญาในด้านอาชีพแก่ชุมชนเพื่อให้เกิดการสร้างงานในชุมชน ($\bar{x}=2.46$)

6. ผลสรุปแนวทางการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นภูมิปัญญาท้องถิ่นและการใช้ทรัพยากรในชุมชนของผู้สูงอายุชุมชนอำเภอกาบเชิง และผู้สูงอายุชุมชนบ้านตะเคียน ต.ตะเคียน อ.กาบเชิง จ.สุรินทร์ พบว่า มีผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ตอบในทิศทางเดียวกัน โดยสรุปประเด็นสำคัญ มีรายละเอียดแยกตามรายด้าน ดังนี้

6.1 ด้านการสร้างผลิตภัณฑ์จากทรัพยากรชุมชน อาทิ จักสาน ผ้าไหม สมุนไพร พืชเกษตร

- 1) การสร้างผลิตภัณฑ์นั้น ด้านพืชเกษตร ควรจะเรียนรู้การแปรรูปพืชทางการเกษตรเพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่าและเก็บรักษาสินค้าได้นานยิ่งขึ้น
- 2) ควรมีการปลูกพืชเกษตรที่สามารถขายสร้างรายได้ให้มากขึ้น
- 3) การทำยาก้อน และพืชทางการเกษตร
- 4) ควรมีการแปรรูปพืชสมุนไพร เช่น การต้มน้ำสมุนไพรเพื่อจำหน่าย
- 5) ควรให้มีการปลูกพืชที่ใช้เป็นวัตถุดิบในการจักสาน
- 6) ควรมีการรวมกลุ่มในการปลูกพืชสมุนไพรเพื่อการค้า เป็นการสร้างรายได้
- 7) ควรส่งเสริมการให้คนในชุมชนจัดตั้งกลุ่มอาชีพตามความสนใจของตนเอง

6.2 ด้านการเกิดกลุ่มวิสาหกิจชุมชนหรือการสร้างเครือข่าย

- 1) ด้านวิสาหกิจชุมชนหรือเครือข่ายชุมชน ควรมีหน่วยงานภาครัฐมาแนะนำส่งเสริมด้านการดำเนินงานเกี่ยวกับองค์กรชุมชนอย่างใกล้ชิด

Citation : ศรีญา นาเหนือ, สุริยฉาย สุนันธรัด, จิรายุ ทรัพย์สิน, วันชัย สุขตาม และสิริพัฒน์ ลาภจิตร. (2567). การเชื่อมโยง

กลุ่มอาชีพและตลาดงานที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมโอกาสในการส่งต่อภูมิปัญญาโดยผู้สูงอายุสู่เครือข่ายพหุวัฒนธรรม.

วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 8(2) : 305-322;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2024.41>

- 2) ควรส่งเสริม กลุ่มในตำบลที่มีอยู่ ได้แก่ กลุ่มปุ๋ยเกษตรอินทรีย์ กลุ่มทอผ้าไหม หมู่ 9 กลุ่มทอผ้าไหม หมู่ 1 กลุ่มสมุนไพร กลุ่มพืชผักปลอดสารพิษ กลุ่มโคกระบือ กลุ่มนาแปลงใหญ่

6.3 ด้านการผสมผสานด้านวัฒนธรรมชาติพันธุ์

- 1) ควรมีการผสมผสานวัฒนธรรมชาติพันธุ์ที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นในแต่ละด้าน เพื่อพัฒนาเป็นอัตลักษณ์สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน
- 2) ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างชาติพันธุ์ อย่างต่อเนื่องทุกกลุ่มชาติพันธุ์ใช้วัฒนธรรมเดียวกัน ดังเดิม ได้แก่ เขมร จะมีมากที่บ้านสกล บ้านตะเคียน บ้านรุน จะมีอยู่ประมาณ 10 % ของครัวเรือน นอกนั้นหลายเชื้อชาติอยู่ร่วมกัน ซึ่งเป็นลาวส่วนใหญ่ ประมาณ 70-80 % มีชาติพันธุ์อยู่ 2-3 หลัง ผู้สูงอายุจะใช้คำสอนของศาสนา และการเข้าประกอบพิธีทางศาสนา นำในการผสมผสานวัฒนธรรมร่วมกัน

6.4 ด้านงานบุญประเพณีในชุมชน

- 1) ควรมีการปรับเปลี่ยนประเพณีให้มีความเหมาะสม ตามยุคสมัยใหม่และควรมีการสืบทอดประเพณีที่ดีอยู่กับชุมชน
- 2) การทำบุญในวันออกพรรษา และ เข้าพรรษา ที่ส่วนใหญ่ผู้สูงอายุออกมาทำบุญพร้อมลูกหลาน
- 3) งานบุญประเพณีในชุมชน ได้แก่ งานบุญสู่ขวัญข้าว แขนโพนตา บุญข้าฮะ มีเคารพศาลปู่ตาประจำหมู่บ้าน และผู้สูงอายุจะเป็นเจ้าภาพในงานบุญกฐินทอดวัดในตำบล
- 4) มีงานบุญในหมู่บ้านเป็นประจำทุกปี

6.5 ด้านอื่น ๆ การถวายเพลพระ ในช่วงเข้าพรรษาในครบทุกวัดในตำบลโดยความร่วมมือจากผู้สูงอายุ

สรุปผลการวิเคราะห์จากข้อมูลแบบสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม จากการจัดกิจกรรมปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการให้ความรู้เพื่อพัฒนาทักษะด้านอาชีพและการเพิ่มรายได้ของผู้สูงอายุจุด

ประกอบในการสร้างอาชีพสำหรับผู้สูงอายุ เพื่อเพิ่มคุณค่าและศักยภาพในการประกอบอาชีพให้ผู้สูงอายุ ซึ่งจะนำไปสู่การเพิ่มโอกาสในการทำงาน ลดการพึ่งพิง และลดภาระการเลี้ยงดูของครอบครัว มีคุณภาพชีวิตที่ดี เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมประเทศชาติ และเป็นการรองรับสังคมผู้สูงอายุในอนาคต ได้มีการจัดสนทนากลุ่ม นำผลข้อมูลของการวัดศักยภาพของคนในวัยแรงงานไปจนถึงวัยผู้สูงอายุ ในแต่ละด้าน มาวิเคราะห์เพื่อศึกษาการเชื่อมโยงกลุ่มอาชีพและตลาดงานที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมโอกาสในการส่งต่อภูมิปัญญาของผู้สูงอายุสู่เครือข่ายพหุวัฒนธรรม ชุมชนบ้านตะเคียน ต.ตะเคียน อ.กาบเชิง จ.สุรินทร์ร่วมกัน สามารถสรุปผลจากการสนทนากลุ่ม ได้ดังนี้

ด้านสุขภาพกาย พบว่า ผู้สูงอายุสามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิตในแต่ละวันได้ตามปกติ และยังคงมีความสามารถในการทำงานได้เหมือนเดิมแม้ว่าจะอายุมากขึ้น มีความเจ็บปวดทางร่างกายบ้างตามอวัยวะของวัย เช่น ปวดหัว ปวดท้อง ปวดตามร่างกาย

ด้านจิตใจ พบว่า ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจกับการดำเนินชีวิต มีความสุขในการดำเนินชีวิต มีความสงบและมีความหวัง รวมถึงพอใจในความเป็นอยู่ของตน และรู้จักคุณค่าของตนเองเป็นอย่างดี มีความพร้อมในการเป็นผู้สูงอายุ มีความภูมิใจในตนเองและเอื้ออาทรต่อผู้อื่น ซึ่งความสุขทางด้านจิตใจ จะส่งผลต่อสุขภาพทางร่างกายที่แข็งแรง แต่บางครั้งก็จะคิดถึงลูกหลานที่อยู่ห่างไกล ทำให้รู้สึกเหงา เป็นบางเวลาโดยเฉพาะเวลาเจ็บป่วย

ด้านสังคมสิ่งแวดล้อม พบว่า ผู้สูงอายุมีความรักในพื้นที่สภาพความเป็นอยู่ของตน เป็นเจ้าของที่อยู่อาศัยเอง มีบุตรหลานคอยดูแล มีสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ดี มีการเข้าสังคม เข้ากิจกรรมทางศาสนา รู้สึกปลอดภัยมั่นคง มีการรวมกลุ่มทอผ้า หรือช่วยกิจกรรมของชุมชน ข้อดีของการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม โดยเฉพาะผู้สูงอายุที่ไม่มีบุตรหลานดูแล จะมีความรู้สึกโดดเดี่ยวว่าเหงา หรือรู้สึกว่า ตนเองไม่มีความหมาย ดังนั้น การเข้าร่วมกิจกรรมด้านต่าง ๆ จะทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น ทั้งด้านสุขภาพกายและจิตใจจะดีขึ้นไปด้วย แม้ว่าการเข้าร่วมกิจกรรม จะมีบ้างที่ไปไหนมาไหนต้องคอยให้ผู้อื่นรับส่งอยู่ แต่ถ้าหากสามารถเดินทางด้วยเท้าได้ ก็จะเดินกันไป

ด้านเศรษฐกิจ พบว่า มีเงินพอใช้ตามความจำเป็น มีอาชีพที่สามารถสร้างงานให้กับตนเอง และต้องการการส่งเสริมด้านอาชีพ อยากมีเงินออมเมื่อมีอายุมากขึ้นกว่านี้ ส่วนใหญ่สามารถประกอบอาชีพพอหาเลี้ยงตนเองได้ แต่ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ภูมิปัญญาในด้านอาชีพ

Citation : ศรีญา นาเหนือ, สุริยฉาย สุนันธรัด, จิรายุ ทพยสิน, วันชัย สุขตาม และสิริพัฒน์ ลาภจิตร. (2567). การเชื่อมโยง

กลุ่มอาชีพและตลาดงานที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมโอกาสในการส่งต่อภูมิปัญญาของผู้สูงอายุสู่เครือข่ายพหุวัฒนธรรม.

วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 8(2) : 305-322;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2024.41>

เพื่อให้เกิดการสร้างงานส่วนใหญ่ยังไม่สามารถทำได้ เนื่องจากความรู้ ภูมิปัญญาที่เกิดขึ้นในชุมชนนั้น เป็นสิ่งที่ทุกคนสามารถทำได้ในระดับที่ยังชีพ

สรุปประเด็นของการเชื่อมโยงกลุ่มอาชีพและตลาดงานที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมโอกาสในการส่งต่อ ภูมิปัญญาโดยผู้สูงอายุสู่เครือข่ายพหุวัฒนธรรม ดังนี้

1. วัฒนธรรมในพหุวัฒนธรรม (เขมร ลาว กูย) ใช้วัฒนธรรมเดียวกัน ลักษณะของการดำเนินชีวิต และความเป็นอยู่ อยู่บนพื้นฐานการใช้ชีวิตเดียวกันในชุมชน การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา ทั้งนี้ ศาสนาเปรียบเสมือนที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ เมื่อคนเข้าสู่สังคมสูงวัย และมีผู้สูงอายุในชุมชน วัยสูงอายุถือว่าเป็นวัยที่ให้ความสำคัญทางศาสนาและส่วนใหญ่จะนำหลักคำสอนข้อคิดทางศาสนามาช่วยในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

2. อาชีพในชุมชนหลัก ๆ ประกอบด้วย 1) ทำนา 2) ปลุกพืชผลทางการเกษตร 3) ปลุกพืชสมุนไพร 4) ทอผ้า 5) จักสาน และ 6) ค้าขาย

3. ลักษณะการดำเนินงาน เป็น การทำอาชีพภายในชุมชน ทำภายในครัวเรือน และมีการรวมกันเป็นกลุ่ม เช่น กลุ่มทอผ้าไหม การค้าขาย ขายในตลาดชุมชน

4. โอกาสในการส่งต่อภูมิปัญญาโดยผู้สูงอายุสู่เครือข่ายพหุวัฒนธรรม สามารถดำเนินการได้ดังนี้

1) เกิดกิจกรรมต่าง ๆ ผ่านช่องทางของโรงเรียนผู้สูงอายุเพื่อสุขภาวะ วัดสันติวิเวก ต. ตะเคียน อ.กาบเชิง จ.สุรินทร์

2) หน่วยงานภาครัฐมีการสนับสนุนการจัดทำโครงการพัฒนาอาชีพจากวิทยากรภายนอกสู่ชุมชน หรือ จากชุมชนสู่ชุมชน โดยให้ความสนใจต่อความถนัดและความสนใจของผู้สูงอายุ คำนึงถึงระดับสมรรถนะในด้านต่าง ๆ ของผู้สูงอายุ

3) ควรสนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งของกลุ่มอาชีพ ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม มีวิธีการในการสร้างแรงจูงใจ เสริมกำลังใจผู้สูงอายุในการทำงานให้มากขึ้น

4) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องสร้างเครือข่ายผู้สูงอายุ โดยมีโครงสร้างด้านความเชื่อมโยงกันกับการสร้างอาชีพเข้าด้วยกันอย่างเป็นรูปธรรม

Citation : Nanua, S., Sukantarat, S., Supsin, J., Suktam, W. & Lapchit, S. (2024). Occupational Groups and Proper

Labor Market Connection to Enhance the Community Wisdom Pass-on Opportunity by the Elderly to a Multicultural Network. *Journal of Local Governance and Innovation*. 8(2) : 305-322;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2024.41>

5) มีการส่งเสริม และสำรวจความต้องการของผู้สูงอายุอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการสร้างระบบบริหารจัดการที่ดี และส่งเสริมด้านอาชีพหลังเกษียณอายุให้มากขึ้น เพื่อลดความเครียดในบั้นปลายของชีวิต

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ศึกษาการเชื่อมโยงกลุ่มอาชีพและตลาดงานที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมโอกาสในการส่งต่อภูมิปัญญาของผู้สูงอายุสู่เครือข่ายพหุวัฒนธรรม ชุมชนบ้านตะเคียน ต.ตะเคียน อ.กาบเชิง จ.สุรินทร์ การวัดศักยภาพบุคคลในท้องถิ่นสู่การเชื่อมโยงกลุ่มอาชีพและตลาดงานที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมโอกาสในการส่งต่อภูมิปัญญาชุมชนของผู้สูงอายุสู่เครือข่ายพหุวัฒนธรรม โดยสำรวจตัวเองและประเมินเหตุการณ์หรือความรู้สึกที่เป็นจริง ทั้งหมด 4 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพกาย ด้านจิตใจ ด้านสังคม สิ่งแวดล้อม และด้านเศรษฐกิจ ของชุมชนบ้านตะเคียน ต.ตะเคียน อ.กาบเชิง จ.สุรินทร์

ในภาพรวมนั้น อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ศักยภาพของคนในวัยแรงงานไปจนถึงวัยผู้สูงอายุ ด้านสังคมสิ่งแวดล้อม ด้านสุขภาพกาย และด้านจิตใจ อยู่ในระดับมากถึง 3 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย และอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ

ทั้งนี้ ด้านสังคมสิ่งแวดล้อม พบว่า ผู้สูงอายุมีความรักในพื้นที่สภาพความเป็นอยู่ของตน เป็นเจ้าของที่อยู่อาศัยเอง มีบุตรหลานคอยดูแล มีสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ดี มีการเข้าสังคม เข้ากิจกรรมทางศาสนา รู้สึกปลอดภัยมั่นคง นอกจากนี้ยังมีการรวมกลุ่มทอผ้า หรือช่วยกิจกรรมของชุมชน ข้อดีของการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม โดยเฉพาะผู้สูงอายุที่ไม่มีบุตรหลานดูแล จะมีความรู้สึกโดดเดี่ยว ว้าเหว หรือรู้สึกว่า ตนเองไม่มีความหมาย ดังนั้น การเข้าร่วมกิจกรรมด้านต่าง ๆ จะทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น ทั้งด้านสุขภาพกายและจิตใจจะดีขึ้นไปด้วย สอดคล้องกับการศึกษาของเจษฎานกน้อยและวรรณภรณ์ บริพันธ์ (2560) ที่ว่าผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตในองค์ประกอบด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสุขภาพ และด้านจิตใจอยู่ในระดับสูง ดังจะเห็นได้จากการที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเจ้าของที่อยู่อาศัยเอง มีบุตรหลานคอยดูแล มีการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา อาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี สะดวกและปลอดภัยแก่การใช้ชีวิต และมีความสุขในการดำเนินชีวิต

Citation : ศรีญา นาเหนือ, สุริยฉาย สุนันธรัด, จิรายุ ทรัพย์สิน, วันชัย สุขตาม และสิริพัฒน์ ลาภจิตร. (2567). การเชื่อมโยง

กลุ่มอาชีพและตลาดงานที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมโอกาสในการส่งต่อภูมิปัญญาของผู้สูงอายุสู่เครือข่ายพหุวัฒนธรรม.

วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 8(2) : 305-322;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2024.41>

ด้านสุขภาพกาย พบว่า ผู้สูงอายุสามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิตในแต่ละวันได้ตามปกติ และยังคงมีความสามารถในการทำงานได้เหมือนเดิมแม้ว่าจะอายุมากขึ้น มีความเจ็บปวดทางร่างกายบ้างตามอวัยวะของวัย เช่น ปวดหัว ปวดท้อง ปวดตามร่างกาย

ด้านจิตใจ พบว่า ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจกับการดำเนินชีวิต มีความสุขในการดำเนินชีวิต มีความสงบและมีความหวัง รวมถึงพอใจในความเป็นอยู่ของตน และรู้จักคุณค่าของตนเองเป็นอย่างดี มีความพร้อมในการเป็นผู้สูงอายุ มีความภูมิใจในตนเองและเอื้ออาทรต่อผู้อื่น ซึ่งความสุขทางด้านจิตใจจะส่งผลต่อสุขภาพทางร่างกายที่แข็งแรง แต่บางครั้งก็จะคิดถึงลูกหลานที่อยู่ห่างไกล ทำให้รู้สึกเหงาเป็นบางเวลาโดยเฉพาะเวลาเจ็บป่วย สอดคล้องกับบนนทยา อิทธิชินบัญชา (2559) พบว่า ผู้สูงอายุในจังหวัดศรีสะเกษ มองเห็นคุณค่าตนเองอยู่ในระดับสูงมาก ในด้านความภาคภูมิใจในตนเอง มองตนเองในแง่ดี มีความเคารพนับถือตนเอง มองว่ายังมีอะไรให้ทำอีกมากมายในชีวิต และตนเองมีคุณค่าเท่าเทียมกับผู้อื่น

ด้านเศรษฐกิจ พบว่า มีเงินพอใช้ตามความจำเป็น มีอาชีพที่สามารถสร้างงานให้กับตนเอง และต้องการการส่งเสริมด้านอาชีพ อยากมีเงินออมเมื่อมีอายุมากขึ้นกว่านี้ ส่วนใหญ่สามารถประกอบอาชีพพอหาเลี้ยงตนเองได้ แต่ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ภูมิปัญญาในด้านอาชีพเพื่อให้เกิดการสร้างงานส่วนใหญ่ยังไม่สามารถทำได้ เนื่องจากความรู้ ภูมิปัญญาที่เกิดขึ้นในชุมชนนั้น เป็นสิ่งที่ทุกคนสามารถทำได้ในระดับที่ยังชีพของตนเอง สอดคล้องกับโชติกา สิงหาเทพและคณะ (2561) พบว่า บทบาทในการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือการนำความรู้ถ่ายทอดสู่ชุมชนเป็นการทำที่ค่อนข้างยุ่งยาก เมื่อทำเสร็จแล้วสินค้ามีราคาถูกลง จึงทำให้การถ่ายทอดภูมิปัญญาสู่ชุมชนนั้น เป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จำกัดแค่ในกลุ่มผู้สูงอายุเองและการเชื่อมโยงกลุ่มอาชีพและตลาดงานที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมโอกาสในการส่งต่อภูมิปัญญาโดยผู้สูงอายุสู่เครือข่ายพหุวัฒนธรรมจากอาชีพในชุมชนของผู้สูงอายุที่มีการดำเนินชีวิตภายในวัฒนธรรมเดียวกันทั้งกลุ่มชาติพันธุ์เขมร ลาว และกวย ได้แก่ การทำนา การปลูกพืชผลทางการเกษตร การปลูกพืชสมุนไพร การทอผ้า การจักสาน และการค้าขาย ดังนั้นโอกาสในการส่งต่อภูมิปัญญาโดยผู้สูงอายุสู่เครือข่ายพหุวัฒนธรรม สามารถดำเนินการได้ จากกิจกรรมต่าง ๆ ผ่านช่องทางของโรงเรียนผู้สูงอายุเพื่อสุขภาวะ วัดสันติวิเวก ต.ตะเคียน อ.กาบเชิง จ.สุรินทร์ และมีหน่วยงานภาครัฐมีการสนับสนุนการจัดทำโครงการพัฒนาอาชีพจากวิทยากรภายนอกสู่ชุมชน หรือ จากชุมชนสู่ชุมชน โดยให้เป็นไปตามความถนัดและความสนใจของ

Citation : Nanua, S., Sukantararat, S., Supsin, J., Suktam, W. & Lapchit, S. (2024). Occupational Groups and Proper

Labor Market Connection to Enhance the Community Wisdom Pass-on Opportunity by the Elderly to a Multicultural Network. *Journal of Local Governance and Innovation*. 8(2) : 305-322;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2024.41>

ผู้สูงอายุ คำนึงถึงระดับสมรรถนะในด้านต่าง ๆ ของผู้สูงอายุ ซึ่ง สอดคล้องกับ Hampson (1985) พบว่า นโยบายภาครัฐและการสนับสนุนจากเอกชนในชับบบเวเป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริม สนับสนุน และผลักดันการมีงานของผู้สูงอายุ ซึ่งมีความสำคัญในการส่งเสริมเศรษฐกิจของชุมชนได้ ควรสนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งของกลุ่มอาชีพ ไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม มีวิธีการในการสร้างแรงจูงใจ เสริมกำลังใจผู้สูงอายุในการทำงานให้มากขึ้น การสร้างเครือข่ายผู้สูงอายุ โดยมีโครงสร้างด้านความเชื่อมโยงกันกับการสร้างอาชีพเข้าด้วยกันอย่างเป็นรูปธรรม และต้องมีการส่งเสริม และสำรวจความต้องการของผู้สูงอายุอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ที่เอื้อให้เกิดการสร้างระบบบริหารจัดการที่ดี และส่งเสริมด้านอาชีพหลังเกษียณอายุให้มากขึ้น เพื่อลดความเครียดในบั้นปลายของชีวิต สอดคล้องกับลิซิทา เกลิมพลโยธิน, นิศาชล รัตนมณี และประสพชัย พสุนนท์ (2561) พบว่า เมื่อผู้สูงอายุได้ประกอบอาชีพที่สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของตนเองและกลุ่มผู้สูงอายุในชุมชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน ร่วมดำเนินงาน ร่วมแบ่งปันผลประโยชน์ และร่วมกันประเมินผลการดำเนินงานร่วมกันแล้ว จะส่งผลให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นในมิติ สังคม เศรษฐกิจและสภาพแวดล้อม สอดคล้องกับภาวดี ทะไกรราชและคณะ (2558) พบว่า ผู้สูงอายุมีแนวคิดในการนำองค์ความรู้และภูมิปัญญาในด้านต่าง ๆ มาถ่ายทอดเพื่อให้เกิด เด็ก เยาวชน บุคคลทั่วไปได้เรียนรู้ โดยปัจจัยเกื้อหนุนได้แก่ การมีส่วนร่วม ความสนใจ ความถนัดของผู้สูงอายุและผลประโยชน์ที่ได้รับ การสร้างกลุ่มเครือข่ายและการสนับสนุนจากภาครัฐและภาคเอกชน

ความรู้ใหม่ (New Knowledge)

จากงานวิจัยนี้ ผลสะท้อนในศักยภาพของผู้สูงอายุ ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพกาย ด้านจิตใจ ด้านสังคมสิ่งแวดล้อม และด้านเศรษฐกิจ ทำให้ทราบว่า ผู้สูงอายุ มีความพร้อมต่อการเชื่อมโยงกลุ่มอาชีพและตลาดงานที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมโอกาสในการส่งต่อภูมิปัญญาโดยผู้สูงอายุสู่เครือข่ายพหุวัฒนธรรมในระดับปานกลาง ยังคงมีความรู้ภูมิปัญญาเฉพาะส่วนบุคคลที่สามารถช่วยในการดำรงชีพ มีความเป็นอยู่เรียบง่าย มีการรวมกลุ่มที่เน้นด้านกิจกรรมของหน่วยงานท้องถิ่น บุญประเพณี และการร่วมพิธีทางศาสนาในวันสำคัญ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงหาแนวทางในการส่งต่อภูมิปัญญาของผู้สูงอายุสู่เครือข่ายพหุวัฒนธรรม ในด้านการรวบรวมภูมิปัญญาที่ชุมชนได้มีการปฏิบัติในการ

Citation : ศรีญา นาเหนือ, สุริยฉาย สุตันธรัตน์, จิรายุ ทรัพย์สิน, วันชัย สุขตาม และสิริพัฒน์ ลาภจิตร. (2567). การเชื่อมโยง

กลุ่มอาชีพและตลาดงานที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมโอกาสในการส่งต่อภูมิปัญญาโดยผู้สูงอายุสู่เครือข่ายพหุวัฒนธรรม.

วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 8(2) : 305-322;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2024.41>

ส่งเสริมให้เกิดอาชีพ โดยจัดทำเป็นคู่มือ ความรู้ด้านอาชีพชุมชน เพื่อประโยชน์ในการส่งต่อความรู้ ภูมิปัญญาอย่างเป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านสุขภาพกายและด้านจิตใจ ควรมีการส่งเสริมการให้กำลังใจสำหรับผู้สูงอายุที่มีความเจ็บปวดทางร่างกายและมีหน่วยงานด้านการดูแลสุขภาพกายและจิตใจอย่างต่อเนื่อง ด้านสังคมสิ่งแวดล้อม ควรมีการส่งเสริมกิจกรรมทางสังคม การเข้าร่วมกิจกรรมด้านต่าง ๆ จะทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น ทั้งด้านสุขภาพกายและจิตใจจะดีตามไปด้วย

1.2 ด้านเศรษฐกิจ ควรมีการจัดพื้นที่ในการแสดงความสามารถด้านภูมิปัญญา การเชิดชูเกียรติ การถ่ายทอดความรู้ ภูมิปัญญาในด้านอาชีพเพื่อให้เกิดการสร้างงาน เนื่องจากความรู้ ภูมิปัญญาที่เกิดขึ้นในชุมชนนั้น เป็นสิ่งที่ทุกคนสามารถทำได้ในระดับที่ยังชีพ แต่ถ้ามีการจัดพื้นที่แสดงความสามารถจะเกิดความภาคภูมิใจและให้ความสำคัญกับการสร้างรายได้

1.3 หน่วยงานภาครัฐในแต่ละระดับ ควรเข้ามาส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มในการพัฒนาอาชีพให้มีความต่อเนื่องแก่ผู้สูงอายุ

1.4 ควรมีการจัดตั้งเครือข่ายด้านกิจกรรมพัฒนาอาชีพและส่งเสริมการสร้างรายได้ในรูปแบบของการตลาด กรณีเป็นการรวมกลุ่มด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ

1.5 ควรมีการส่งเสริมผู้นำชุมชนที่มีความสามารถให้เกิดทักษะของการสอนและถ่ายทอดความรู้อย่างมีระบบ

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาผู้สูงอายุทั้งหมดในพื้นที่ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายและสมบูรณ์มากขึ้น สามารถรับฟัง หรือทราบปัญหา หรือความต้องการที่แท้จริงเพื่อเป็นแนวทางในการเตรียมความพร้อมด้านการส่งเสริมอาชีพของผู้สูงอายุ

2.2 ควรศึกษากลุ่มสังคมสูงวัยและผู้ที่มีบทบาทในการดูแลผู้สูงอายุในแง่ด้านสุขภาพ เพื่อเตรียมความพร้อมของกลุ่มสังคมสูงวัย ให้สามารถเข้าสู่วัยผู้สูงอายุได้อย่างมีคุณภาพจิตใจและร่างกายที่ดี

Citation : Nanua, S., Sukantarat, S., Supsin, J., Suktam, W. & Lapchit, S. (2024). Occupational Groups and Proper Labor Market Connection to Enhance the Community Wisdom Pass-on Opportunity by the Elderly to a Multicultural Network. *Journal of Local Governance and Innovation*. 8(2) : 305-322;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2024.41>

เอกสารอ้างอิง (References)

- เจษฎา นกน้อย และวรรณภรณ์ บริพันธ์. (2560). คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา. **วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์**. 9(3) : 94-105.
- โชติกา สิงหาเทพ, ธนิกานต์ ศรีจันทร์ และเสาวนีย์ จันทสังข์. (2561). **บทบาทของผู้สูงอายุในการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลโคกมั่งงอย อำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ**. รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ : สถาบันพระปกเกล้า.
- นันทยา อิทธิชินบัญชร. (2559). แนวทางการสร้างอาชีพเพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจให้กับผู้สูงอายุในจังหวัดศรีสะเกษ. **วารสารปัญญาภิวัฒน์**. 8(1) : 111-121.
- ภาวดี ทะไกรราช. (2558). “การพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุเพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน ในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ.”. **วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์**. 7(1) : 39-61.
- ลิขิตา เณลิมพลโยธิน, นิตาชล รัตนมณี และประสพชัย พหุพนนท์. (2561). ปัจจัยด้านการประกอบอาชีพที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ตำบลแหลมใหญ่ อำเภอเมืองจังหวัดสมุทรสงคราม : งานวิจัยแบบผสมผสานวิธีการ. **Veridian E-Journal, Silpakorn University ISSN 1906-3431**. 11(2) : 3280-3294.
- Hampson, J. (1985). Elderly People and Social Welfare in Zimbabwe. **Ageing and Society**. 5(1) : 39-67.

Citation : ศรีัญญา นาเหนือ, สุริยฉาย สุกันธรัตน์, จิรายุ ทรัพย์สิน, วันชัย สุขตาม และสิริพัฒน์ ลาภจิตร. (2567). การเชื่อมโยง

กลุ่มอาชีพและตลาดงานที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมโอกาสในการส่งต่อภูมิปัญญาโดยผู้สูงอายุสู่เครือข่ายพหุวัฒนธรรม.

วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 8(2) : 305-322;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2024.41>